

Regeringskansliet

Näringsdepartementet

N2017/00222/HL

Yttrande över landsbygdskommitténs slutbetänkande SOU 2017:1

Region Norrbotten lämnar följande yttrande över rubricerat betänkande. Yttrandet inleds med allmänna synpunkter och följer därefter slutbetänkandets disposition med ställningstaganden till specifika förslag med särskild relevans för Norrbotten.

Sammanfattning

Region Norrbotten välkomnar landsbygdskommitténs arbete med att se över förutsättningarna för stat, region och kommun att tillsammans skapa en sammanhållen politik som omfattar hela landet, stad som land. Region Norrbotten anser att flera av de lämnade förslagen kan ha gynnsamma effekter för Norrbottens utveckling.

Slutbetänkandets förslag om att uppdraga länsstyrelserna att inrätta landsbygdsdelegationer avvisas. Region Norrbotten ställer sig kritisk till slutbetänkandets förslag till styrning och organisering av landsbygdspolitiken som riskerar att skapa parallella och otydliga strukturer för utveckling.

Region Norrbotten delar inte kommitténs bedömning att landsbygdsutveckling måste särskiljas från det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet. Tvärtom föreslår Region Norrbotten att den regionala utvecklingspolitiken integreras ytterligare för mer samlade och effektiva insatser för tillväxt och utveckling.

Allmänna synpunkter

Region Norrbotten anser att landsbygdskommitténs slutbetänkande utgår från en problematisk uppdelning av landsbygdspolitik och regional utvecklingspolitik. Förslagen uppdelning med statligt ansvar för landsbygd och regionalt ansvar för tillväxt, med otydlig gränsdragning, riskerar att öka polariseringen mellan stad och land ytterligare. Slutbetänkandet saknar förslag på hur samverkan mellan de politiska nivåerna ska utvecklas.

Region Norrbotten anser att slutbetänkandets särskilda åtgärder riktade till 23 kommuner kan förbättra möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning. Men om de särskilda åtgärderna till utvalda kommuner ska genomföras är det av vikt att det samordnas med de statliga 1:1 medlen för tillväxtåtgärder kopplat till regionalt utvecklingsansvar, för att inte skapa parallella system.

Samtidigt lär liknande glesbygdsproblematik kvarstå i grannkommunerna till de utpekade kommunerna. Därtill är klassificeringen av landsbygd och glesbygd i slutbetänkandet inkonsekvent med vedertagna definitioner, såsom de Jordbruksverket och Tillväxtanalys använder, och behöver därför ses över och preciseras ytterligare.

Norrbotten har mer glesbygd och landsbygd än de flesta andra regioner. Därtill utgörs stora delar av extrem glesbygd, vilket medför särskilda förutsättningar med unika utmaningar och möjligheter. Det territoriella perspektivet - platsens betydelse - är således en utgångspunkt avgörande för Norrbottens möjligheter att skapa utveckling, som behöver stärkas inom flera politikområden.

Sammanhållen utvecklingspolitik

Region Norrbotten anser att regionala utmaningar kräver en ansvarsfull regionalpolitik som ser till hela regionens behov och möjligheter. De folkvalda beslutsfattarna

på regional nivå förväntas värna om, och ta ansvar för utvecklingen i hela Norrbottens territorium, stad som land. För en sammanhållen politik krävs ett gemensamt territoriellt perspektiv, en gemensam och konsekvent definition av landsbygd, samt ett tydligt regionalpolitiskt företräderskap.

Region Norrbotten ställer sig frågande till slutbetänkandets bristande hänsyn till pågående utveckling i Sverige med regionbildningar för bättre och mer enhetligt ansvar för arbetet med regional utveckling. Statlig samordning välkomnas och kan med fördel ledas av organ med regionalt utvecklingsansvar inom ramen för befintliga samverkansforum.

Region Norrbotten anser att politiska vägval ska avgöras av politiska församlingar på ändamålsenlig nivå. De senaste årens demokratiska utveckling av den svenska regionalpolitiken med överföring av regionalt utvecklingsansvar från länsstyrelse till landsting har skapat bättre förutsättningar för länets strategiska samordning och utveckling, tydligare regionalt företräderskap, samt politiskt ansvarsutkrävande. Det är även troligt att samtliga landsting är regionalt tillväxtansvariga år 2019.

Utökat ansvar för tillväxtansvariga

Region Norrbotten avvisar slutbetänkandets förslag om att uppdra länsstyrelserna att inrätta landsbygdsdelegationer, då det skulle innebära en otydlig ansvarsfördelning med en ökad risk för parallella-, och konkurrerande intressen på regional nivå.

Region Norrbotten föreslår istället ett utökat ansvar för tillväxtansvariga att värna om länets landsbygd och integrera landsbygdspolitiken med den regionala utvecklingspolitiken, vilket kan förtydligas inom ramen för lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630).

Region Norrbotten ställer sig frågande till att slutbetänkandet i flera delar helt utlämnat den regionalpolitiska nivån med regionalt utvecklingsansvar, då frågorna och förslagen för en sammanhållen politik är högst politiska frågor som kräver samverkan mellan flera politiska nivåer.

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta behovet av utvecklad samverkan mellan nationell sektorspolitik och regional utvecklingspolitik i enlighet med OECD:s studier av Sveriges flernivåstyre och landsbygdsutveckling 2010, med uppföljning 2017, samt den territoriella utvärderingen av Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) 2017.

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta OECD:s rekommendation till Sverige att bättre anpassa nationell sektorspolitik till regional utvecklingspolitik utifrån varje regions särskilda förutsättningar och möjligheter, som finns beskrivna och förtydligade i regionala utvecklingsstrategier, framtagna inom ramen för lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630).

Särskilda synpunkter

Författningsförslag

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen

Region Norrbotten anser att Post- och telestyrelsen (PTS) ska ges ett samlat ansvar att främja bredbandsutbyggnaden i landet. PTS är den myndighet som bevakar områdena telekommunikationer, it, radio och post i Sverige. PTS fyra övergripande mål; långsiktig konsumentnytta, långsiktigt hållbar konkurrens, effektivt resursutnyttjande och säker kommunikation, går alla väl i linje med ett samlat ansvar för att främja bredbandsutbyggnaden i Sverige.

Kapitel 2: Näringsliv och företagande

2.3.1 Tillgång till finansiellt kapital

Region Norrbotten välkomnar förslaget att Saminvest AB ska tillvarata erfarenheter från Inlandsinnovation och säkerställa investeringar i Sveriges sju nordligaste län. Inlandsinnovation har haft en betydande roll för att komplettera marknaden i norra delen av landet och utgöra en motkraft till den sneda fördelning av riskkapital som bl. a identifierats i Tillväxtanalys rapport "Riskkapitalmarknaden i Sverige 2013". Inlandsinnovation har även byggt kompetens kring riskkapital i norra Sverige som bör tillvaratas.

Region Norrbotten föreslår regeringen att etablera en fond med samma geografiska verksamhetsområde som Inlandsinnovation, samt verka under samma villkor. Inlandsinnovation har investerat i unga företag med kraft och ambition att växa, verkat inom alla branscher, samt erbjudit kompetens och nätverk av stor betydelse för företag i norra Sverige.

2.3.2 Förnyelse och innovationer

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta att Luleå är en av sex orter i Europa som får ansvar för EU:s hittills största råvarusatsning "RawMatTERS." Det industridrivna konsortiet består av 116 partners från global industri, världsledande forskningsinstitut och universitet från sammanlagt 22 länder. Initiativet är en del av EU:s arbete med att etablera Knowledge and Innovation Communities (KIC) inom strategiska områden för Europa. Genom partnerskapet ska innovationsförmågan inom sektorn stärkas med nya hållbara lösningar, produkter och tjänster.

2.3.4 Näringslivspaket till kommuner med extra stora utmaningar

Region Norrbotten anser att det behövs en större förståelse för att entreprenörers villkor i landsbygd och glesbygd bitvis skiljer sig kraftigt från villkor i urbana miljöer. Stöd- och främjandeinsatser är ofta avgörande för möjliggörande av utveckling och marknadsintroduktion av produkter, tjänster eller metoder, särskilt i glesa miljöer. För att företag ska kunna komma ut med sina produkter och tjänster till en större marknad, så krävs det även kraftiga investeringar i infrastruktur.

Digitaliseringens möjligheter för regionalt entreprenörskap

Region Norrbotten vill betona den ökade digitaliseringens möjligheter för entreprenörskap och innovation i hela Sverige. För att behålla ett konkurrenskraftigt näringsliv i Norrbotten är det nödvändigt att bredda och utveckla den industriella basindustrin till fler branscher och nya industrier. Exempelvis är datahantering en starkt växande bransch med en kraftig förändringstakt. Företagsfrämjande företag och organisationer behöver vara flexibla och kunna hantera snabba förändringar för att hantera affärsidéer inom nya näringar. Regionen måste tidigt se områden där nya näringar kan växa fram, såsom exempelvis datahallsetableringar, speltillverkning eller förädling av datahantering. Entreprenörer måste få hjälp att gå från fokusering på marknadsutveckling och hitta fler kunder till ny affärsutveckling, hitta nya affärsmodeller och nya sätt att skapa ekonomiskt bärkraftiga företag.

Samiska näringar

Region Norrbotten vill betona betydelsen av samiska näringar för länets landsbygd, och samtidigt ställa sig frågande till slutbetänkandets avsaknad av detsamma. Samiskt näringsliv har av tradition främst bestått av rennäring, jakt och fiske, samt duodji (slöjd och konsthantverk). Rennäringen är central, både sett ur näringsmässig synpunkt och i förhållande till den roll näringen spelar som kulturbärare i det samiska samhället.

Allt fler samer startar även företag inom nya branscher såsom besöksnäring, med bred verksamhet från kommunikation och media, upplevelse- och naturturism, guidning och samisk information till cateringverksamhet. Samtliga är småföretag med stor potential att växa. Kvalitet, hållbarhet, säkerhet och trovärdighet är ledord för en ekologisk hållbar utveckling inom samiska näringar. Det innebär en helhetssyn på

den livsmiljö som Sápmi utgör och har sin utgångspunkt i det gemensamma samiska livsmiljöarvet, som har stor betydelse för landsbygdernas utveckling i Norrbotten.

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta behovet av att underlätta handel mellan Sverige och Norge. Trots samarbete mellan svenska och norska tullmyndigheter för att förenkla för företag, krävs viss administration för handel över gränsen. EES-avtalet innebär att Sverige kan exportera nästan alla industrivaror tullfritt till Norge. Men för jordbruksvaror, bearbetade jordbruksvaror och fisk regleras handeln i särskilda överenskommelser som innebär att svensk export i många fall fortfarande möter höga tullar i Norge, vilket bland annat drabbar samiska näringar. Region Norrbotten anser att en förändring behöver komma tillstånd för att varor och tjänster ska kunna röra sig fritt över gränsen mellan Sverige och Norge.

Filmens betydelse

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta film- och tv-produktionens betydelse för landsbygdens kultur och näringsliv. Det publika intresset för fiktiva skildringar bortom den urbana normen är omfattande, såväl nationellt som internationellt. Filmproduktion genererar både direkta och indirekta intäkter för det regionala och lokala näringslivet. Direkt i form av köp av tjänster och varor i samband med inspelning, och indirekt i och med internationell exponering som gynnar besöksnäringen.

För att attrahera fler utländska filmproduktioner behöver Norrbotten kunna erbjuda likvärdiga produktionsförhållanden som exempelvis i Nordnorge och norra Finland. Produktionsincitament för film kan bidra till likvärdiga förhållanden och samtidigt finansiera sig själva i och med ökad konsumtion och tillväxt. Region Norrbotten ser fram emot Tillväxtverkets pågående utredning om filmens potential för ökad tillväxt och eventuella produktionsincitament för film som ska redovisas i december 2017.

2.3.5 Kunskapsutveckling om näringsliv i landsbygderna

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta Luleå tekniska universitet och dess forskningscentrum för regional utveckling, *Centre for Interorganisational Innovation Research (CiiR)*, som syftar till att utveckla och sprida kunskaper om entreprenörs- och företagsutveckling i landsbygder, i synnerhet i glesa och mycket glesa landsbygder. CiiR arbetar med att utveckla policyrelevanta kunskaper och relationer till regionala och nationella policyaktörer som möjliggör för företag och andra aktörer att på ett bättre sätt driva utvecklingen av nya innovativa produkter, tjänster, processer och organisatoriska lösningar. Kunskapsutvecklingen bygger på de villkor i regioner som finns i norra Sverige med gleshet mellan olika miljöer samt mot den ökande betydelse som digitala innovationer och IKT har i innovativa sammanhang.

Kapitel 3 Digital kommunikation och transportinfrastruktur

3.1.1 Stora behov av bredbandsutbyggnad i landsbygderna

Region Norrbotten anser att arbetet måste göras i samverkan med länsstyrelser och bredbandskoordinatorer i respektive län. Regeringen har avsatt en miljard för vidare bredbandsutbyggnad i budgeten, den s.k. *Bredbandsmiljarden*. Medlen behöver kunna tilldelas tekniker som är anpassade efter extrem glesbygd, enligt bredbandsstrategins mål. Jordbruksverkets bredbandsstöd fördelas efter behov och via prioriteringar med urvalskriterier som gynnar projekt med flera anslutningar. Eftersom de 23 utpekade kommunerna är glesbefolkade, kommer prioritering av projekt med *flera anslutningar* att omöjliggöras i de 23 utpekade kommunerna.

3.1.2 Fullborda bredbandsutbyggnaden med innovationsupphandling till 2025

Region Norrbotten anser att en större summa per år, minst 500 miljoner kronor bör anslås och tilldelas de regionala bredbandskoordinatorerna. Upphandlingen bör ske för området mellan 95-98 procent, och bör undvika tätorts-begreppet eftersom det inte visar var stödbehoven finns. Till skillnad från södra Sverige, är avstånden i Norrbotten så långa mellan tätorter att det inte är kommersiellt gångbart att bygga i

vissa tätorter. Därför bör PTS få i uppdrag att ta fram en ny marknadsanalys som kan visa på utbyggnadsområde med 95-98 procents utbyggnad. De sista 2 procenten bör ges i uppdrag till Teracom att lösa utbyggnaden, då Teracom är ett statligt bolag med bäst täckvidd och med teknik för extrem glesbygd,

Region Norrbotten anser inte att bredbandsstödet bör fördelas av jordbruksverket utan av expertmyndigheten PTS. Idag är systemet för byråkratiskt och jordbruksverket vänder sig till PTS för svar på frågor från handläggare. Frågor kanaliseras även via bredbandskoordinatören som många gånger får svar på sina frågor via PTS. PTS har den tekniska kunskapen och Region Norrbotten har kunskap om regional utveckling, det är en bra kombination för att fördela medel på ett effektivt sätt.

Region Norrbotten anser att riktlinjerna för en marknadsanalys ska ändras från tätortsbegrepp till att använda sig av de procentsatser som bredbandsstrategin utgår från, således kan kartanalys vara bättre att utgå från i fördelning av medel till icke-kommersiella områden.

Region Norrbotten instämmer särskilt i förslaget om att förtydliga de regionala bredbandskoordinatörernas uppdrag som kontaktpunkt, och anser att det är skäl för att uppdraga de regionalt utvecklingsansvariga att göra upphandlingarna.

Bredbandskoordinatörerna har idag uppdrag att verka för ökad förståelse för sambandet mellan bredbandsutbyggnad och möjligheten att öka utbud och efterfrågan av digitala tjänster. Region Norrbotten föreslår ett utökat uppdrag med tillhörande resurser till bredbandskoordinatörerna att arbeta ytterligare med digitaliseringen av landsbygder. Det vore effektivt att använda sig av redan uppbyggda strukturer med nationella, regionala och lokala nätverk med både offentliga och privata aktörer.

3.2 Säkerställ transportinfrastrukturen i landsbygderna

3.2.1 Nationella mål och planer för politiken

Region Norrbotten välkomnar en diskussion om konsekvensbedömning av förändrade skatter och avgifter inom transportområdet. Region Norrbotten vill i sammanhanget särskilt belysa vikten av att bedöma de sammantagna effekterna av skatter och avgifter utifrån olika regionala förutsättningar.

Region Norrbotten ställer sig frågande till förslaget att ge länsstyrelserna i uppdrag att redovisa landsbygdernas behov och prioritering av underhåll och investeringar i transportsystemet som planeringsunderlag till länstransportplanerna. Region Norrbotten anser att med rollen som regionalt utvecklingsansvarig och därmed uppdraget som länsplanupprättare finns en bred kompetens och välutvecklad dialog med regionens aktörer som krävs för en samlad bedömning av länets behov. Uppdraget att tydliggöra landsbygdernas behov av infrastruktur bör av den anledningen riktas till den regionala planupprättaren. Av samma skäl ser inte Region Norrbotten heller något behov av att Trafikverket får ett särskilt uppdrag att prioritera åtgärder i landsbygderna på regional nivå.

3.2.2 Insatser för ökad tillgänglighet

Region Norrbotten välkomnar förslaget att underlätta samordning av persontrafik i landsbygderna samt att prioritera landsbygderna för testverksamhet vid införande av självkörande fordon.

Region Norrbotten välkomnar en översyn av reseavdraget och förslaget om ett avståndsbaserat reseavdrag. Ett avståndsbaserat reseavdrag kan vara gynnsamt, men Region Norrbotten vill samtidigt understryka vikten av att inte försämra möjligheterna för människor att leva i glesbygdsområden utan kollektivtrafik.

Kapitel 4 Kompetensförsörjning

4.1 Betydelsen av närhet och möjligheter till högre utbildning i landsbygderna

Region Norrbotten delar kommitténs bedömning att närhet till utbildning är avgörande för var människor bosätter sig. Valet att prioritera den högre utbildningen är möjligtvis en nödvändig avgränsning, men Region Norrbotten vill samtidigt betona vikten av att se utbildningssystemet som en helhet för att inte olika satsningar och förändringsarbete ska gå åt olika håll.

4.2 Nationella mål för politiken

Region Norrbotten delar kommitténs bedömning att kontaktytan mellan högskoleutbildning och regional och lokal arbetsmarknad kan stärkas. Region Norrbotten välkomnar förslag om att se över resurstilldelningen till lärosäten, och i större utsträckning gagna de orter som har svaga ekonomiska incitament att skapa kontaktytor mellan högskoleutbildningar och lokala arbetsmarknader. Region Norrbotten vill samtidigt betona att styrningsmekanismerna är mer komplicerade än så och att högskolelagen tydligare kan peka ut universitetens ansvar gentemot lokal och regional arbetsmarknad, samt kompetensförsörjning. I högskolornas uppgift ingår att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Det uppdraget kan behöva förtydligas och möjliggöras i större utsträckning, vilket kan ske genom att peka ut nödvändiga samverkansparter för universiteten, såsom regionala kompetensplattformar, arbetsförmedling och kommuner, samt vilka typer av samråd som behöver ske inför planering av utbildningar.

Region Norrbotten föreslår att TCO:s rapport *Förslag till ett omställningsuppdrag för högskolan* tas i beaktande av för att möjliggöra flexibla utbildningsformer och bidra till livslångt lärande. TCO:s förslag kan vara särskilt viktiga för glesbygden. I rapporten lyfts tre förslag på omställningsuppdrag för lärosäten för att underlätta vidareutbildning och kompetensutveckling som yrkesverksamma behöver idag. Utgångspunkten är att det ska vara möjligt att tydligt styra utbildningsutbudet efter arbetsmarknadens behov samt att studenter som antas till omställningsutbildning inte ska konkurrera inom samma anslagsramar som andra studenter.

4.3 Utbildningscentra för högre utbildning

Region Norrbotten anser att förslaget är bra, men vill särskilt betona vikten av att lärosätena ges tillräckliga incitament för att samverka med lokal och regional nivå, såsom finansiella instrument kombinerat med regelstyrning.

4.3.1 Kompetensplattformar som del av utbildningscentra

Region Norrbotten avvisar förslaget om att huvudsyftet med kompetensplattformarna ska begränsas till att förse utbildningscentra med analyser av rekryterings- och utbildningsbehov. Förslaget för snävt både utifrån funktion, och den regionala tillväxtpolitikens inriktning. Däremot menar Region Norrbotten att plattformarnas funktion som samordnande kraft för den regionala kompetensförsörjningen i kombination med analysarbete kan utvecklas ytterligare med tillskott av ekonomiska resurser och utökad uppdrag till regionalt utvecklingsansvarig.

4.3.2 Kunskapslyftet som del av utbildningscentra

Region Norrbotten välkomnar förslag om satsningar inom Kunskapslyftet, framförallt inom yrkeshögskolan. Särskilt med bakgrund av införda förordningsändringar för yrkeshögskolan som gjort att upprättandet av utbildningar inte längre utgår från samhällets behov utan utifrån arbetslivets behov, vilket fått förödande konsekvenser för landsbygdskommunerna.

4.4 Fler med högre utbildning i kommuner med extra stora utmaningar

Region Norrbotten välkomnar förslaget om nedskrivning av studielån i de 23 utpekade kommunerna. Vid goda resultat vill Region Norrbotten uppmantra regeringen till fortsatt utredning om att förverkliga förslaget i fler kommuner med omfattande kompetensbehov.

Kapitel 5 Samhällsplanering och bostadsbyggande

5.1 Landsbygderna i den kommunala översiktsplaneringen

Region Norrbotten välkomnar förslaget att Boverket ska utarbeta en vägledning för hur landsbygdernas värden och utvecklingsmöjligheter ska redovisas i översiktsplanen. Vägledningen bör ses som ett stöd och inte ett krav för de kommuner som vill använda översiktsplanen som ett verktyg för att utveckla landsbygden utifrån de särskilda förutsättningarna.

5.1.1 Riksintressen påverkar

Region Norrbotten anser att riksintressen påverkar förutsättningarna för utvecklingen av landsbygden och ställer sig bakom slutbetänkandets förslag att begränsa riksintressenas areal och att förslaget från Riksintresseutredningen om att komplettera riksintressena i miljöbalken med områden av ”väsentligt allmänna intressen” inte genomförs. Som kommittén föreslår bör riksintressen vara nationell betydelse och att regeringen anger vilka kriterier som ska gälla för utpekande av riksintressen.

5.1.2 Enklare att bygga i strandnära lägen

Region Norrbotten välkomnar förslaget att se över att strandskyddsreglerna får önskad effekt i landsbygderna då reformen med utpekade LIS-områden inte skapat önskvärd stimulans. Med god tillgång till sjöar och vattendrag i Norrbotten finns en möjlighet att underlätta för etableringar genom en ökad flexibilitet i tillämpningen av de existerande strandsskyddsreglerna.

5.2 Ett ökat behov av bostäder

5.2.1. Förbättrade krediter för byggande av bostäder i landsbygderna

Region Norrbotten välkomnar förslaget om förbättrade krediter för byggande av bostäder i landsbygderna, och ser förslaget som en viktig del i att möjliggöra bostadsbyggande på landsbygden och därmed kunna nyttja befintligt bostadsbestånd på ett bättre sätt.

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta marknadens svårigheter att tillgodose bostadsförsörjningen i Norrbotten. Låga marknadsvärden, höga produktionskostnader och svårigheter att få lån är utmaningar som gör risken för stor och marginalerna för små för att exploatörer ska våga gå in i bostadsbyggnadsprojekt.

Kapitel 6 Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

6.4.2 Kommunernas förmåga att rekrytera personal bör stärkas

Region Norrbotten välkomnar kommitténs resonemang, men vill samtidigt påpeka att inga konkreta förslag presenterats. Utredningen hänvisar här till punkt 4 men under punkt 4 beskrivs främst högre utbildning och samverkan med lärosäten. Region Norrbotten menar att insatser för nyanlända, ex yrkesutbildningar, SFI samt samverkan med Arbetsförmedlingen hade kunnat beskrivas utförligare i utredningen med förslag på hur arbetet skulle kunna utvecklas inom området för att ge effekt.

6.7.1 Kulturen behöver bli mer tillgänglig i landsbygderna

Region Norrbotten anser att förslaget om att ge Statens kulturråd i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar för att bidra till att göra kulturen tillgänglig i Sveriges landsbygder är för svagt formulerat. Region Norrbotten anser istället att uppdraget borde innehålla konkreta förslag på hur myndigheten kan bidra till att öka tillgängligheten till kultur. Landsbygdernas utmaningar är väl kända av myndigheten då alla regioner inom samverkansmodellen rapporterar kontinuerligt till myndigheten, exempelvis utfall per kommun och konstområde vad gäller genomförda föreställningar, utställningar, produktioner och programverksamhet. Det är välkänt att landsbyg-

derna på grund av dyrare turnékostnader, men även avsaknad av scener och arrangörer, har liten tillgång till ett professionellt kulturutbud.

Region Norrbotten välkomnar att Myndigheten för kulturanalys får i uppdrag att göra en fördjupad analys, och då särskilt belysa vilka möjligheter digitaliseringen kan ge. Region Norrbotten välkomnar även att myndigheten ska föreslå åtgärder för att stärka kulturdeltagandet i landsbygderna, men betänkandets skrivning om att uppdraget ska genomföras i dialog med aktörer inom kultursektorn behöver förtydligas för vilka aktörer som avses.

Kapitel 7 Statens närvaro i landsbygderna

Region Norrbotten anser att omlokalisering av statliga myndigheter till landsbygdskommuner kan bidra till förbättrad statlig service och ökad sysselsättning, betydelsefullt för regional och lokal tillväxt. Vidare anser Region Norrbotten att staten samtidigt bör analysera noggrant vilka statliga jobb som utgör grundservice och ska finnas i varje kommun.

Kapitel 8 Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

Region Norrbotten avvisar slutbetänkandets förslag om att uppdra länsstyrelserna att inrätta landsbygdsdelegationer, då det skulle innebära en otydlig ansvarsfördelning med en ökad risk för parallella-, och konkurrerande intressen på regional nivå.

Region Norrbotten föreslår istället ett utökat ansvar för tillväxtansvariga att värna om länets landsbygd och integrera landsbygdspolitiken med den regionala utvecklingspolitiken, vilket kan förtydligas inom ramen för lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630).

Region Norrbotten ställer sig frågande till att slutbetänkandet i flera delar helt utlämnat den regionalpolitiska nivån med regionalt utvecklingsansvar, då frågorna och förslagen för en sammanhållen politik är högst politiska frågor som kräver samverkan mellan flera politiska nivåer.

Kapitel 9 Civilsamhället utvecklar landsbygderna

9.3.1 Förslag om förstärkning, förnyring och förnyelse genom folkbildning

Region Norrbotten välkomnar förslag om att stärka studieförbundens verksamhet i landsbygdsområden. Organisationer inom folkbildningen är många gånger den organisation som finns representerad i landsbygdskommuner och bäst kan organisera mötesplatser och undervisning. Folkbildningens roll för integration av asylsökande, nyanlända och människor i stort är av yttersta vikt för livskraftiga lokalsamhällen och bör förstärkas. Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta ytterligare två områden för vilka folkbildningen spelar en viktig roll som bör stärkas ytterligare; medborgares digitala kompetens, samt folkhälsoarbete.

Region Norrbotten vill i sammanhanget lyfta de olyckliga konsekvenserna av det nya statsbidragssystemet, där hälften av verksamhetsbidraget beräknas på unika deltagare vilket är en ökning jämfört med innevarande system. Det innebär att de studieförbund som verkar i mer glesbefolkade områden förlorar resurser medans organisationer i tätt befolkade områden får mer resurser.

Flera kommuner vittnar om svårigheter att förnygra föreningar och ersätta äldre personer som lämnar styrelseuppdrag. Ett konkret förslag är att inom ramen för samhällskundskap på gymnasienivå införa föreningskundskap. Unga människor skulle med ökad kunskap om styrelsearbete och insikt i hur man via en förening kan utveckla ett intresse tillsammans med andra mer aktivt kunna delta i samhällsutvecklingen. Parallellt med ökad kunskap behöver också studieförbunden själva se över formerna för organiseringen, och eventuellt anpassa form och innehåll till ungas lust att engagera sig.

9.3.2 Förslag om stärkt dialog och samverkan mellan det civila samhället och offentlig sektor

Region Norrbotten ställer sig frågande till att förslaget helt utelämnat den regionalpolitiska nivån med regionalt utvecklingsansvar, då frågan om dialog och samverkan med det civila samhället är en högst politisk fråga.

9.3.3 Förslag om statlig överenskommelse om kunskaper och arbetssätt för landsbygdsutveckling

Region Norrbotten ställer sig frågande till att förslaget helt utelämnat den regionalpolitiska nivån med regionalt utvecklingsansvar, då frågan om dialog och samverkan med det civila samhället är en högst politisk fråga.

För regionstyrelsen

Maria Stenberg
Regionstyrelsens ordförande